

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjava vsak četrtlet in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim naslovom na dom za leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišstvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Katol. Slovenskega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 via. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravišstvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inzerate in reklamacije. — Za večkratne oglašne primeren popust. Inzerati se sprejemajo do torka epoldne. — Ne zapre reklamacije so poštno preste.

Današnja številka obsega 10 strani in prilogo „Naš Dom“.

Deželni zbor štajerski.

Zasedanje štajerskega deželnega zbora je končano. Vsakdo mora priznati, da so naši poslanci postavili svojega moža in neumorno razkrivali potrebe in želje spodnještajerskega slovenskega ljudstva. Mnogokaj so dosegli, mnogokaj spravili za nekaj korakov bližje do uresničenja, da pa niso mogli vsega doseči, to ni njihova krivda. Razven Boga ni nihče vsemogočen, ljudje pa morejo le to storiti, kar je v njihovih močeh. Upamo, da bodo deželni poslanci tudi sedaj stopili pred svoje volilce ter jim poročali o tem, kar se je dogodilo v deželni zbornici.

Železnica Maribor--Zeleni Travniki.

Mariborski nemški poslanec Neger je stavil predlog, da se dovoli deželna podpora za zgradbo železnice Maribor--Zeleni Travniki. Podpiral ga je v imenu svojih slovenskih tovarišev, ki zastopajo mariborski okraj, dr. Korošec. Kazal je na veliko nevarnost, ki preti mestu Maribor, ako se zgradi železnica Maribor--Zeleni Travniki čez Radl v Vuzenico. Potem bo veliko osebnega in blagovnega prometa za Korosko in Tirolsko šlo po tej železnici in ne več čez Maribor. Njegov predlog se je izročil železniškemu odseku, toda malo upanja je, da bo dala dežela kaj podpore. Nemci ne bodo dali za to železnico nič. Ljudstvo, ki prebiva v teh krajih, rado skili v nemškutarski tabor, čeprav so tam njegovi nasprotniki. Zato ga tepejo nemški politiki s škorpiljoni in mu dajejo namesto kruha kamenje. Tako se godi vsakemu, ki ne stoji na lastnih nogah, ampak kot slabše lazi za tuje.

Deželno zbornico oblegajo.

Dne 25. februarja je bilo v obrtnem odseku skлеpanje o Piškovem predlogu zaradi obrtnih olajšav. Vsled tega je prišla cela truma zidarskih in tesarskih mojstrov v zbornico, kjer so se neprenehoma posvetovali s člani obrtnega odseka ter uplivali na-nje v svojem smislu. Naši slovenski člani so stali trdni kakor zid. V odseku je bila velika razprava, katere sta se vneto udeleževala naša člana odseka, Roškar in dr. Benkovič. Nemški člani jima niso bili kos, posebno pa jih je zmedlo izborno pravno znanje dr. Benkoviča. Tako se je zgodilo, da je bil v odseku sprejet slovenski predlog zaradi olajšav. Toda kako bo v zbornici?

Regulacija Drave.

Predlog zaradi regulacije Drave kakor smo že označili v zadnji številki, je bil v deželni zbornici soglasno sprejet. Poročal je o njem poslanec Pišek. Govoril je za predlog tudi poslanec Ozmeč. Pozdravljaj je zakon ter pozival vlado, naj regulacijo pospeši, ker je veliko vasi, travnikov in gozdov ogroženih. Navajal je, da je Drava v zadnjih 20 letih svojo strugo za 1 km globoko proti Štajerski pomaknila in da je trpela vsled tega največ škoda občina Obrež.

Za Šmarski okraj.

Poslanec Vrečko je v zvezi s svojimi tovariši zahteval, da se ustanovi v Šmarskem okraju deželni vzorni vinograd in sicer, če možno, na Ponikvi. V soboto, dne 28. februarja, je ta predlog utemeljeval. Začel je v slovenskem jeziku ter potem v nemškem nadaljeval, da je treba deželi podpirati vinogradništvo v Šmarskem okraju. Ljudstvo je pridno in delavno, toda tudi dežela mu mora pomagati v boju za svoj obstanek.

Trbovlje.

V sobotni seji je utemeljeval dr. Benkovič svoj predlog, da se napravam društva za varstvo mladine v Trbovljah, ki vzdržuje 2 slovenska otroška vrta in gospodinjstvo šole, dovoli enkratna podpora 4000 K in vsakoletna podpora 1500 K. Predlog se je odkazal finančnemu odseku. Isti dan je utemeljeval dr. Benkovič tudi svoj predlog, da dovoli deželni zbor podporo za zgradbo vodovoda. Opozarjal je na velikost le občine, na njeno davčno moč, pa tudi na nesrečno bolezen tifus, ki se tako rad naseli v Trbovljah ter tirja tam svoje žrtve. Tudi ta predlog se je izročil soglasno finančnemu odseku.

Obrtne olajšave.

Slovenski poslanci dr. Korošec, Pišek, Roškar in tovariši so že pred več časom stavili predlog, da se paragraf 8 ognjegasnega reda izpremeni tako, da

bodo občinski zastopi upravičeni, dovoliti lastnikom hiš lastno in prosto snajenje dimnikov in ognjišč. Pri razpravi v odseku je poslanec dr. Benkovič kot poročevalec zahteval izvršitev tega predloga v polnem obsegu ter zahteval obširno utemeljiti. Nemški poslanci mest in trgov so se temu odločno uprli in ugovarjali s tem, da bi nastala prevelika nevarnost za pomnožitev požarov, ako bi se dovolilo razum dimnikarjem v sklenjenih bivališčih tudi zasebnim osebam neomejeno pometanje dimnikov. Poročevalec je branil predlog na celji črti, češ, saj so dovoljene tudi v drugih avstrijskih deželah v tem oziru dalekosežne olajšave, katere pa niso še nikjer prinesle slabih posledic. Tudi poslanec Roškar je posegel trikrat odločno v razpravo ter med drugim dokazoval, da varnost pred požari pač ni odvisna od tega, kdo da dimnik omete, ampak od tega, da je taisti dobro pometen. Dejstvo pa je, da ima vsak lastnik dovolj interesa na tem, da se varuje ne le lastne, ampak tudi svojih sovaščanov nesreče, zato si bo gotovo pravočasno svoj dimnik, peči in štedilna ognjišča, kar najhitreje osnažil. V teku razprave je zastopnik vlade izjavil, da je vlada voljna, priznati in dovoliti znižanje sedaj še veljavne 100-meterske razdalje med posameznimi stavbami v bodoče na 30 m kot merodajno za dovolitev od strani županstev za lastno pometanje dimnikov.

Nato je poslanec Roškar izjavil in predlagal: ako pri glasovanju prvotni predlog ne dobi potrebne večine, se naj zniža dištanca (razdalja) za zgoraj omenjeno dovolitev na 20-metersko razdaljo stavb. Povdarjal je še posebej, da je v nekaterih okrajih dimnikarskih mojstrov glavno opravilo šikaniranje ljudstva in povzročanje neopravičenih stroškov in kazni, dimnike snajiti pa pošiljajo mnogokrat svoje učenice same, ki pa svoje delo nikakor ne izvršujejo bolje, niti tako, kakor lastniki sami. Po končani obširni razpravi so poslanci mest in trgov pri glasovanju z enim glasom večine naše predloge ovrgli, oziroma preglasovali. Poslanec dr. Benkovič in Roškar sta priglasila manjšinski predlog, vsebujoč potrebne olajšave, in resolucijo, da na ta način vendar pride ta zadeva v zbornici v razpravo.

V seji dne 2. marca je prišlo v zbornici do razprave radi predloga naših poslancev radi obrtnih olajšav. Poročevalec je bil dr. Benkovič, kateri je priporočal, naj se predlog sprejme. Zoper predlog so govorili več nemških poslancev in tudi dr. Kukovec. Naš poslanec Roškar se je toplo zavzemal za sprejem predloge in je povdarjal, da je naš kmet mnogokrat primoran, kršiti postavbo glede obrtnih določb. Od Maribora do Radgone ni nobenega tesarskega mojstra in samo 2 studenčarja. Če se predlog sprejme, bo to v velik hasek kmečkemu ljudstvu. Roškarja so pridno podpirali tudi nemški krščansko-socialni poslanci. Predlog je bil pri poimenskem glasovanju sprejet s 37 proti 34 glasovom. Zanj so glasovali naši poslanci, krščanski socialci in veleposestniki. Proti pa nemški nacionalci in dr. Kukovec. Socialni demokratje so se glasovanja vzdržali. Tako je izpeljana zopet važna zahteva našega ljudstva. Hvala gre našim poslancom, da so se tako krepko zavzeli za to! (Upamo, da bo kdo izmed poslancev v prihodnji številki „Slovenskega Gospodarja“ natančno pojasnil podrobna določila o obrtnih olajšavah. Uredništvo.)

Predlogi slovenskih poslancev.

Dr. Jankovič je stavil predlog za podržavljenje okrajne ceste od Brežic do Slov. Bistrice. — Dr. Verstovšek in tovariši so stavili predlog glede izpremembe zakona za okrajne zastope. — Dr. Verstovšek je tudi interpeliral c. kr. namestnika radi kršenja zakona z ozirom na to, da ne razpiše volitev za razne razpuščene okrajne zastope. — Poslanec Ozmeč in tovariši so stavili vprašanje na deželni odbor, če mu je znano, komu se zaračunja ptujskega okrajnega zastopa vsakoletni prispevek 2000 K, ker deželni računski zaključki izkazujejo le enako visoke prispevke ptujske mestne občine. — Poslanec Novak in Pišek sta stavila interpelacijo na deželni odbor zaradi samonemskih napisov na deželni železnici Poljčane--Konjice. — Poslanec Roškar in tovariši so stavili predlog proti razkosavanju kmetij.

Regulacija Mislinje.

Predlog dr. Verstovškega glede regulacije Mislinje, za katero je podrobni načrt že izdelan, naj deželni odbor tozadevna pogajanja konča in prispevek posta-

vi v proračun, se odkáže deželnokulturnemu (gospodarskemu) odseku.

Mirovna sodišča.

V seji dne 27. februarja se je sprejel zakon o posredovalnih uradih ali mirovnih sodiščih. V razpravo sta posegla tudi poslanca Terglav in dr. Verstovšek. Poslanec Terglav je kot župan povedal iz skušnje, koliko dobrega lahko stori župan, če skuša ljudi spraviti mirnim potom. Dr. Verstovšek je v daljšem govoru razložil pomen tega velevažnega zakona, Nato se je predlog sprejel.

Sprememba občinskega volilnega reda za mesto Gradec.

V seji dne 2. marca je prišel v razpravo predlog, naj se volilni red za mesto Gradec spremeni in naj se volitve v bodoče vršijo po proporenem načinu, to je, mandati se razdelijo sorazmerno po številu oddanih glasov posameznih strank. Pri tej priliki je poslanec dr. Benkovič utemeljeval svoj predlog, naj se poleg Gradca izpremeni volilni red v tem smislu (proporen) tudi za spodnještajerska mesta Maribor, Celje in Ptuj, odpravi se naj tudi ustmena (javna) volitev v Celju in Ptuj. Poslanec dr. Negri je govoril proti temu in je v svojem govoru hudo napadel Slovence ter nas je sumničil, kakor bi Slovenci ne bili dovolj zvesti Avstriji. Rekel je: Nemci moramo paziti, da avstrijska armada ne bo že ob Dravi ali Savi prišla v sovražnikovo deželo. Proti temu očitku je imenoma naših poslancev Nemcu dr. Negriju krepko odgovoril dr. Verstovšek. Povdarjal je: Mi Slovenci to nesmiselno sumničenje odločno zavračamo. Slovenci smo že od nekdaj najzvestejši stražniki avstrijske države in bomo tudi ostali. (Odobrovanje pri Slovincih.) Predlog za spremembo graškega volilnega reda se je nato izročil posebnemu odseku, ki sestoji iz članov političnega in občinskega odseka. — Kakor je iz govorov nemških poslancev razvidno, se Nemci nas Slovencev silno bojijo. Strah in groza jih prevzame pri sami misli, da bi morda v Mariboru, v Celju in Ptuj ali pa celo v Gradcu tudi prišli Slovenci v občinske odbore. Pa prišel bo čas, ko se bodo morali tudi temu privaditi.

Navodilo glede osebnodohodninskega davka.

(Spisal drž. in dežel. poslanec Fr. Pišek.)

Davke plačevati je vedno nepriljetno in mnogokrat težavno. Vsak državljani, kateri ima male dohodeke, naj bi plačal malo, kateri pa ima velike, naj bi plačal tudi primerno višji davek, to boji načelo. Brez davka ne more obstati nobena država. Davčna oblast je večkrat drugega mnenja in se drži načela: Derem tega, ki se mirno pusti, in ščitim onega, ki vrišči in se brani.

Postavno in umestno je, da se za odmero osebnodohodnine uporablja katastralni čisti dohodek. Ta znaša na papirju res recimo 500, 800 ali 1000 K, a davčna oblast navadno domneva, da ima zemljiški posestnik še več dohodkov ter se ne ozira na elementarne neizgode, uime in nesreče. Davčna oblast, ki razmere sicer dobro pozna ter ima nastavljen svoje zaupnike, si misli: Če bo plačal, je prav, država potrebuje denarja. Če se z natančno utemeljeno priznanco ali prizivom brani, nima država nobene škode, in to tem manj, ker jih mnogo po nevednosti še plača kolek za rekurz. Jaz sem mnenja, da se od posestnika, kateri plačuje itak davek ter razne velike doklade in hišno razrednino, ne more zahtevati, da bi plačeval vrhu tega še osebnodohodninski davek. To je krivično, kajti uradnik plača pri ravno isti svoti samo osebnodohodninski davek, a nobenih doklad.

Dobro se še spominjamo, da se je l. 1896, ko se je vpeljala ta postava, javno pisalo, da ne bo za de' ta davek posestnikov, ki se bavijo samo s kmetijo, ker noben kmet nima 600 gld. čistega dohodka. Zanj leta pa se slišijo od mnogih kmetov hude pritožbe, da se jim nalaga osebnodohodninski davek. Krivično je, da se proti kapitalistom in industrijalcem ne postopa zdaleka tako strogo kakor proti kmetom. Kmet mora za vsak prostor, v katerem stanuje družina in delavci, plačevati hišno-razredni davek. Od 15.000 tovarniških poslopij v Avstriji se pa ne plačani ti vihar hišno-razredni davek. Če ima kmet dobro letino ali kak izvanredni dohodek, se mu davek zviša, če pa je po umi